

Voorwoord

Sport in Zwolle leeft. Sport en bewegen in Zwolle is hot. In tegenstelling tot landelijke trends doet Zwolle het nog steeds goed op het gebied van sport en bewegen. De sportparticipatie in alle leeftijdscategorieën is hoog, we hebben veel sterke sportverenigingen en veel inwoners zijn lid van één of meerdere verenigingen. Dit is ook de reden dat in Zwolle sport en bewegen steeds meer opgepikt wordt door andere beleidsterreinen om een bijdrage te leveren aan de opgaven wat betreft (arbeids)participatie, gezondheid, welzijn en zorg. Sport en bewegen neemt een prominente plaats in binnen Zwolle Gezonde Stad en ook zijn projecten gestart op het gebied van arbeidsparticipatie en in het kader van jeugdzorg bij en met de sportverenigingen. De aanwezige sportinfrastructuur met veel en goede sportaccommodaties gespreid over de stad is voor dit alles een belangrijke drager.

Ook de topsport in Zwolle is een vrucht van de inzet op sport en bewegen. Waar wij als gemeente de basis bieden voor sportbeoefening en een kwalitatief sport- en beweegaanbod, lijken de sporttalenten als vanzelf uit die basis boven te komen drijven. Natuurlijk is een goede basis alleen niet voldoende. De enorme inzet van vele vrijwilligers, trainers en natuurlijk het keiharde werken van de sporters zelf zijn onontbeerlijk om topprestaties te leveren. Op topsportniveau spreken we landelijk en zelfs internationaal een behoorlijke woordje mee met PEC Zwolle, Landstede Basketbal, Landstede Volleybal, Acrogym, maar vergeet vooral onze individuele topsporters niet!

Kortom ik ben trots op sport in Zwolle, op alle niveaus en in elke vorm. Sport en bewegen in Zwolle heeft een sterke basis waarop we verder kunnen bouwen.

Ondanks dat zie ik afbreukrisico's voor sport en bewegen. Zo leidt toenemend consumentisme tot andere wensen in sportbeoefening. Mensen onttrekken zich aan vaste structuren, zijn minder bereid tot structurele vrijwilligerstaken en vragen een flexibeler sport- en beweegaanbod dat inspeelt op hun steeds wisselende behoeften. Het is daarom gewenst dat we verenigingen steunen en stimuleren hun aanbod aan te passen aan de eisen van de moderne consument. Vooral tegen het licht van de bezuinigingen op de sportbegroting is het noodzaak de verenigingen hiermee vitaal en levensvatbaar te houden om niet alleen het sporten en bewegen zelf in stand te houden, maar ook om de verenigingen een rol te laten spelen op het bredere maatschappelijk vlak.

In dit Actieplan sport en bewegen zetten we dan ook in op het behouden en verhogen van de vitaliteit van de sportverenigingen door zowel het economisch als maatschappelijke verdienvermogen van de sportverenigingen te vergroten. Vitale en duurzame samenwerkingen met andere sportverenigingen, maatschappelijke organisaties, onderwijs en ondernemers zijn daarvoor van essentieel belang. Hoe we dit willen realiseren is opgenomen in dit actieplan.

Ik ben ook bijzonder trots op de Zwolse sportverenigingen, die constructief hebben meegedacht in dit Actieplan sport en bewegen. Aan de hand van stadsgesprekken heb ik met de verenigingen van gedachten gewisseld over de trends en ontwikkelingen die we constateren en de wijze waarop wij we daarop inspelen. De uitkomsten daarvan, de kansen en innovatieve ideeën zijn verwerkt in dit actieplan.

Ik ga er van uit dat met dit Actieplan sport en bewegen, we de intrinsieke kracht en maatschappelijke waarde van sport in Zwolle verder kunnen versterken en uitbouwen. Ik verwacht dat we hiermee voor de toekomst een nog sterkere basis kunnen leggen om de vitaliteit van onze stad en inwoners te behouden.

René de Heer
Wethouder Sport

Kader actieplan

Sporten en bewegen in Zwolle anno 2016

Het Actieplan sport en bewegen neemt de huidige situatie als basis van waaruit we verder bouwen. Vraag is dan wat is die basis en wat zijn de ontwikkelingen en kwetsbaarheden.

Sport en bewegen

Algemeen

Sport en bewegen in Zwolle staat er op dit moment goed voor. Al jaren is in Zwolle de sportparticipatie hoog en ook het aandeel sporters dat lid is van één of meerdere sportverenigingen is hoog ten opzichte van landelijke cijfers. Daarnaast beschikken wij over een groot aantal bloeiende verenigingen, die het zowel organisatorisch als sportief goed voor elkaar hebben.

Daarbij hebben we de buurtsportcoaches die sporten en bewegen onder kwetsbare (vaak inactieve) doelgroepen moeten vergroten bij voorkeur bij en samen met de sportverenigingen. In het verlengde daarvan ziet een aantal verenigingen naast het organiseren van “het spelletje” ook steeds meer een maatschappelijke rol voor zich weggelegd, enerzijds vanuit maatschappelijke betrokkenheid, maar anderzijds ook als middel om nieuwe leden aan te trekken en andere inkomsten te genereren. Aansprekend voorbeeld is sportpark Marslanden, waar de verenigingen gezamenlijk al jaren bezig zijn ander sport- en beweegaanbod en andere activiteiten te ontwikkelen vanuit hun maatschappelijke rol.

Aanpalend beleid

Landelijke trend is dat steeds meer op sport en bewegen gefocust wordt om daarmee doelen op andere (beleids)terreinen na te streven. De Brede Impuls Combinatiefuncties (buurtsportcoaches) en de Sportimpuls zijn typisch voorbeelden hoe de landelijke overheid sport en bewegen wil gebruiken om bij te dragen aan gezondheids-, participatie-, welzijns- en zorgdoelstellingen. Ook in Zwolle ontstaat binnen deze sectoren steeds meer het besef dat sport en bewegen een prachtig en krachtig middel is. Zo heeft sport en bewegen een belangrijke rol in Zwolle gezonde stad, vinden er pilots plaats op het gebied van (een opmaat tot) arbeidsparticipatie bij sportverenigingen en worden er bij sportverenigingen verschillende projecten uitgevoerd op het gebied van participatie en (jeugd)zorg voortvloeiend uit de WMO-tender van de provincie Overijssel.

Topsport

Ook op het gebied van topsport doet Zwolle het de laatste jaren erg goed. Hoewel de gemeente Zwolle al jarenlang geen actieve en financiële rol voor zich ziet weggelegd in topsport, floreert de Zwolse topsport. Niet alleen in teamverband (o.a. PEC Zwolle, Landstede Basketbal en Landstede Volleybal) worden aansprekende prestaties behaald, maar ook individueel binnen zowel het reguliere als het aangepast sporten hebben we sporters van absolute wereldklasse in met name het schaatsen, wielrennen en tafeltennis.

Sportinfrastructuur

Ook de sportinfrastructuur in Zwolle hebben we goed voor elkaar. In het Masterplan Sportaccommodaties (2009) is al geconstateerd dat de sportaccommodaties goed gespreid zijn over de stad en dat deze qua aantal, capaciteit en kwaliteit goed zijn. Sinds die tijd is de kwaliteit van de voorzieningen alleen nog maar toegenomen met de realisatie van de nieuwe zwembaden (de Vrolijkheid; Stadshagen en bij hogeschool Windesheim), de nieuwe hockeyaccommodatie op het Hooge Laar, het Landstede sportcentrum en de nieuwe sporthal bij het Anker in Westenholtte. Ook is het Openluchtbad gerenoveerd waardoor we de beschikking hebben over een bad van Olympische afmetingen. Daarnaast hebben we vanaf het voorjaar 2016 de beschikking over een wielervedbaan in Stadshagen. Ook beschikken we in Zwolle over veel en goed gespreide sport- en beweegvoorzieningen al dan niet in de openbare ruimte zoals de trap- en basketbalveldjes, fitnesstuinen bij zorgvoorzieningen, sportparken en in park de Wezenlanden en het Twistvlietpark.

Kwetsbaarheden

Hoewel sport en bewegen in Zwolle in goede gezondheid verkeert zien wij een aantal ontwikkelingen die afbreuk kunnen doen aan het verenigingsleven dat daar bij hoort als we daar niet tijdig op anticiperen.

Van verenigingslid naar consument

Al jarenlang is er sprake van een toenemend gevoel van consumentisme in de sport. Mensen hechten minder waarde aan bestaande verenigingsstructuren en vaste speel- en trainingstijden. Ook wil men steeds minder tijd besteden aan vrijwilligerswerk bij een vereniging, waarbij vooral voor de structurele taken minder animo is. Er ontstaat een sportbehoefte die meer gericht is op flexibele vormen van sport, vooral in ongeorganiseerd of anders georganiseerd verband. Kortweg wil men die sport beoefenen waar men op dat moment behoefte aan heeft op het tijdstip en de plaats waar men dat zelf wil, zonder gebonden te zijn aan vaste structuren of vrijwilligerstaken. Ander effect is dat vooral jeugdigen vanaf ongeveer 14 jaar hun lidmaatschap bij de vereniging opzeggen en vaak helemaal stoppen met sporten omdat hun interesses veranderen en het niet meer past in het levenspatroon (school/studeren, bijbaantjes, relaties, uitgaan). Dit alles leidt tot afbreuk van de bestaande (traditionele) verenigingen. In Zwolle leidt deze bedreiging (nog) niet tot grote problemen, maar de verenigingen moeten hier tijdig op inspelen om te blijven voortbestaan omdat juist in verenigingsverband de maatschappelijke kracht van sport en bewegen optimaal benut kan worden. Sport en bewegen moet daartoe wel aantrekkelijk, toegankelijk en bereikbaar blijven.

Bezuinigingen sportbegroting

Een andere bedreiging is het minder beschikbaar zijn van overheidsfinanciën. Met de bezuinigingsopgave 2016-2018 ondervindt ook de Zwolse sport de effecten daarvan. De bezuinigingsopgave zal grotendeels gedragen moeten worden door de verenigingen zelf door het betalen van hogere tarieven, het wegvallen van subsidies en/of door het zelf uitvoeren van taken.

En nu?

Om deze bedreigingen c.q. de effecten daarvan tegen te gaan willen wij de verenigingen helpen kansen te benutten en hen daartoe ook de nodige ruimte bieden. Het gaat dan om het ontwikkelen van vernieuwend sport- en beweegaanbod, aanboren van nieuwe doelgroepen en markten, benutten en uitbreiden maatschappelijke functie etc.. Hoe we dit willen doen en waar de focus ligt is uitgewerkt in dit Actieplan Sport en bewegen.

De Sportnota 2007-2010 heeft zijn dienst bewezen, maar is inmiddels op onderdelen verouderd. We laten de sportnota dan ook los als statisch beleidskader om met het Actieplan Sport en bewegen een dynamische, flexibele en meer praktische weg te bewandelen. De belangrijkste verworvenheden uit de sportnota zijn:

- Een hoge sportparticipatie binnen alle doelgroepen
- Een goede en stevige sportinfrastructuur met een kwalitatief goed sportaanbod binnen een veelheid van sportdisciplines
- Een zeer stevig accommodatiebeleid, met een zeer goed kwalitatief en kwantitatief accommodatieaanbod.

Deze verworvenheden willen we in stand blijven houden, met dat verschil dat waar eerder de gemeente actief stimuleerde en participeerde wordt nu de lead bij de sportverenigingen gelegd. De sportverenigingen bepalen hoe men op trends en ontwikkelingen wil inspelen. De gemeente faciliteert op basis van de behoefte en toekomstvisie van de verenigingen en biedt daarin maatwerk. Uiteraard zijn de trends en ontwikkelingen niet statisch en ook de behoefte van de sportverenigingen niet. Het Actieplan sport en bewegen is dan ook geen nieuw en breed georiënteerd beleid. Het is een dynamisch en flexibel kader waarin richtinggevende keuzes worden gemaakt en acties worden genoemd om de komende periode slagvaardig sporten en bewegen te ondersteunen en faciliteren.

Kernthema actieplan: Vitaliteit

Voor het Actieplan sport en bewegen is vitaliteit het motto. Vanuit de toegenomen focus op de maatschappelijke waarde wordt de inzet van sport en bewegen, nog sterker dan in de sportnota, gericht op behouden en vergroten van het aantal vitale inwoners. Vitale sportverenigingen zijn een belangrijke voorwaarde om inwoners vitaal te houden.

Kerdoel: Vitale inwoners

Kerdoel van het sportbeleid is een bijdrage te leveren aan vitale inwoners. Sport en bewegen dragen als onderdeel van een gezonde leefstijl bij aan het langer gezond en actief zijn van inwoners. Daarnaast draagt georganiseerd, ongeorganiseerd en anders georganiseerd sporten en bewegen bij aan de maatschappelijke participatie. Mensen ontmoeten elkaar via sport of dat nu bij de sportvereniging is, bij de sportschool of op straat. Men sport met anderen en zet zich, al dan niet als vrijwilliger, in om de sport en alles wat er om heen hangt op een goede en positieve manier en vaak samen met anderen invulling te geven. Daarnaast zien wij in sport een uitstekend instrument om een bijdrage te leveren aan het bevorderen van arbeidsparticipatie.

Vanuit deze focus op de maatschappelijke rol van sport en bewegen blijft de doelstelling om een zo hoog mogelijke sport- en beweegparticipatie na te streven, waarbij integraal en inclusief sporten als uitgangspunt wordt gehanteerd. Oftewel waar mogelijk integratie van sport en bewegen voor diverse doelgroepen binnen het reguliere sportaanbod. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar het in stand houden en vergroten van de sport- en beweegparticipatie onder kwetsbare doelgroepen. Zo is het van belang dat sport en bewegen voor deze groepen toegankelijk blijft, ook wanneer het gaat om minder draagkrachtige personen. Het in stand houden (en eventueel uitbreiden) van bestaande voorzieningen zoals het Jeugdsportfonds is hiervoor van wezenlijk belang.

Kerdoel: bijdrage leveren aan vitale inwoners in het kader van:

- Gezonde leefstijl
- Maatschappelijke participatie
- Arbeidsparticipatie
- Sociale cohesie

Focus op de maatschappelijke rol van sport:

- Streven naar zo hoog mogelijke sport- en beweegparticipatie
- Integraal en inclusief sporten als uitgangspunt
- Stimulering rol en rolneming vereniging ten aanzien van maatschappelijke doelen

Inzet: vitale sport

Sportverenigingen zijn, net als recreatieve, sociaal-culturele, culture en levensbeschouwelijke verenigingen, een voorbeeld van de kracht en het zelf organiserend vermogen van de stad. Waar traditionele verbanden als de kerk en de buurt/wijk niet meer als vanzelfsprekend de ontmoetingsplek zijn, vormen sportverenigingen nog steeds het "cement" binnen de lokale samenleving. Deze maatschappelijke rol van de sportverenigingen willen wij benutten en verder uitbouwen. Sportverenigingen en -organisaties zijn immers belangrijke partners in het maatschappelijk veld om bij te dragen aan de doelen op het gebied van bijvoorbeeld obesitas/JOGG en participatie.

Vitale sportverenigingen

Speerpunt binnen het sportbeleid is dan ook onze inzet op vitale sportverenigingen oftewel verenigingen die hun maatschappelijke rol en verantwoordelijkheid nemen en blijvend kunnen dragen. Onder vitale sportverenigingen verstaan wij verenigingen:

- met voldoende leden en voldoende (vrijwillig) kader om de maatschappelijke rol te vervullen
- die financieel gezond/draagkrachtig zijn
- die kwalitatief en kwantitatief in staat zijn om zelfstandig verdienvermogen te creëren
- die duurzame samenwerking aangaan en activiteiten ontwikkelen met andere verenigingen en (maatschappelijke) organisaties in het kader van gezondheid en participatie (vitale samenwerkingen)

De verenigingen zijn zelf verantwoordelijk voor de visie en wijze waarop zij invulling willen geven aan de vitaliteit van hun vereniging. De invulling van het bovenstaande laten wij dan ook afhangen van de verenigingen zelf, individueel, maar bij voorkeur gezamenlijk.

Vitale sportaccommodaties

Vitale sportverenigingen leiden als vanzelfsprekend tot vitale sportaccommodaties, immers vitale verenigingen leiden tot een toename van sport- en andersoortige activiteiten uit de verenigingen en/of (maatschappelijke) samenwerkingspartners op het sportpark, hetgeen de benutting en de levendigheid van het sportpark en de accommodaties ten goede komt. Streven is dus niet alleen de sport en de sportverenigingen beter te benutten, maar ook de accommodaties. Buiten het traditionele aanbod om vinden op en in de sportaccommodaties meer en andersoortige activiteiten plaats voor nieuwe en andere doelgroepen en ook op andere tijden. Het aanbod wordt niet alleen verzorgt door de betreffende vereniging, maar ook door of met de samenwerkingspartners. Vernieuwende concepten, zoals het park aantrekkelijk maken voor de ongeorganiseerde of individuele sporter, dragen hier ook aan bij. Uitgangspunt zijn levendige, multifunctionele en efficiënte gebruikte sportaccommodaties.

Inzetten op:

- Vitale sportverenigingen
- Vitale sportaccommodaties

Oftewel inzet op verenigingen die:

- beschikken over voldoende leden en vrijwillig kader t.b.v. maatschappelijke rol
- financieel gezond/draagkrachtig zijn
- in staat zijn om zelfstandig verdienvermogen te creëren
- duurzame samenwerking en activiteiten met anderen ontwikkelen in het kader van gezondheid en participatie

Kernindicatoren

Uiteraard willen we monitoren in welke mate sport en bewegen in Zwolle vitaal is en blijft. Immers de inzet is gericht op behoud van vitaliteit. Onderstaande indicatoren hanteren we dan ook als kader om te bezien of het actieplan ook bijdraagt aan behoud van vitaliteit of dat ingrijpen c.q. wijziging van beleid noodzakelijk is.

Kernindicatoren	Zwolle	Landelijk
Percentage 4-17 jarigen dat voldoet aan NNGB ¹	13%	16%
Percentage 4-17 jarigen dat voldoet aan de fitnorm ²	64%	36%
Percentage 18-65 jarigen dat voldoet aan NNGB ³	66%	61%
Percentage 18-65 jarigen dat voldoet aan de fitnorm ²	22%	20%
Percentage inactieven 18 jaar en ouder ⁴	9%	4%
Percentage 4-18 jarigen dat lid is van een sportvereniging ⁵	74%	71%
Percentage 18-75 jarigen dat lid is van een sportvereniging ⁶	36%	33%

¹ Nederlandse Norm Gezond Bewegen 4-17 jaar: dagelijks 60 minuten matig intensieve lichamelijke activiteit, waarbij de activiteiten minimaal tweemaal per week gericht zijn op het verbeteren of handhaven van lichamelijke fitheid (Bron: Jeugdsportmonitor SSO 2014)

² Ten minste drie keer per week gedurende minimaal 20 minuten zwaar intensieve activiteit (Bron: Gezondheidsatlas GGD 2012)

³ Nederlandse Norm Gezond Bewegen 18-65 jaar: minstens 30 minuten matig intensieve activiteit op minimaal 5 dagen per week (Bron: Gezondheidsatlas GGD 2012)

⁴ Geen enkele dag in zomer en winter ten minste 30 minuten matig intensief lichamenlijk actief (Bron: Rapport Fit en Gezond in Overijssel). Veelal blijkt bij inactieven overgewicht en/of een beperking/chronische aandoening een belemmering om voldoende te bewegen en betreffen inactieven vaak laagopgeleiden, allochtonen en/of werklozen. In Overijssel ligt dit percentage op 7%. De reden dat het percentage in Zwolle boven het landelijke en provinciaal gemiddelde ligt is niet bekend.

⁵ (Bron: Jeugdsportmonitor SSO 2014)

⁶ (Bron: Rapport Fit en Gezond in Overijssel 2014)

Als toetsingskader om te bepalen of het ingezette beleid werkt of juist een negatieve uitwerking kent (en daarmee interventie noodzakelijk maakt) hanteren wij een relatieve vergelijking van de Zwolse cijfers met de landelijke. Oftewel de trend in de landelijke cijfers is het toetsingskader voor het Zwolse beleid. Indien de Zwolse ontwikkeling in negatieve zin uit de pas loopt met de landelijke trend dan zal interventie plaatsvinden.

Ondersteunend aan bovenstaande indicatoren willen we ook monitoren en inzichtelijk maken wat de (maatschappelijke) effecten van vitale sportverenigingen en –sportparken zijn, bijvoorbeeld via de Effectenarena en/of de buurt voor buurtonderzoeken.

Aanpak

Uitgangspunten en randvoorwaarden

Sportverenigingen stimuleren en ondersteunen we om een vitale sportvereniging te zijn door hun maatschappelijke rol en verdienvermogen te vergroten. Dit valt en staat met wensen, ambitie en inzet van de verenigingen zelf. De sportverenigingen bepalen zelf op welke wijze en in welke mate zij hun maatschappelijke rol en verdienvermogen aanpakken. Voor de aanpak gaan we dan ook uit van het volgende:

- Bottum-up: sportverenigingen zijn leidend en de ondersteuning vanuit de gemeente is volgend
- Ruimte bieden aan verenigingen en maatwerk: voor zover wet- en regelgeving daaraan niet in de weg staan geven we de verenigingen die ruimte die zij nodig hebben om hun vitaliteit te behouden en te versterken
- SportService Zwolle (SSZ) stemt haar inzet af op de nieuwe situatie: de ondersteuning die SSZ biedt vindt plaats op basis van de behoefte en de plannen van de verenigingen en biedt daarin maatwerk. Daarbij is het ook aan SSZ om toe te zien dat er evenwicht en zo mogelijk samenhang bestaat tussen de activiteiten en initiatieven van de diverse verenigingen op wijk, stadsdeel en stedelijk niveau. Voorkomen dient te worden dat er concurrentie ontstaat tussen de diverse verenigingen op vergelijkbare activiteiten of initiatieven of dat een dusdanig groot en vergelijkbaar aanbod ontstaat dat het gewenste effect om de vereniging en haar functie te versterken achterwege blijft.

Randvoorwaarden voor ondersteuning en maatwerk in uitvoering

Het ruimte bieden aan verenigingen en het ondersteunen van verenigingen is niet onvoorwaardelijk en onbeperkt. De inzet wordt daar gepleegd waar ook daadwerkelijk sprake is van kansrijke ontwikkelingen. Dit betekent vooral dat de ondersteuning en (extra) inzet van buurtsportcoaches onder voorwaarden plaats vindt:

- Ondersteuning per stadsdeel/sportpark: ondersteuning vindt niet plaats bij of ten behoeve van de individuele vereniging, maar is primair gericht op alle verenigingen in het betreffende stadsdeel of op hetzelfde sportpark.
- De samenwerking tussen deze verenigingen dient duurzaam te zijn of te kunnen worden
- De verenigingen binnen het samenwerkingsverband dienen vitaal te zijn of te kunnen worden en/of in elk geval onderdeel uit te maken van een vitaal samenwerkingsverband.
- Er wordt gehandeld vanuit een door partners gedragen vastgelegde visie en een uitgewerkt plan.

Accommodaties

Sportaccommodaties zijn een randvoorwaarde om sporten en bewegen invulling te geven. De gemeente heeft daarmee een voorname rol in het faciliteren van een kwalitatief en kwantitatief accommodatieaanbod om in de basis de vitaliteit van de verenigingen te ondersteunen en het verdienvermogen te vergroten. Dit betekent tevens dat we op basis van maatwerk innovatief en creatief kijken naar invulling van behoeften, waarbij sober, doelmatig en efficiënt de kern vormt en de tot nu toe gehanteerde normen wat betreft bijvoorbeeld speelcapaciteit, omvang en bijbehorende voorzieningen niet meer als basis, maar hooguit als maximum worden gezien.

Accommodatievraagstukken en –knelpunten worden stadsdeelgericht en zo nodig stedelijk opgelost. Dit betekent dat accommodatievraagstukken en capaciteitsproblemen niet zonder meer op de betreffende locatie worden opgelost, maar dat een oplossing voor een capaciteits- of kwaliteitstekort altijd eerst gezocht wordt op of in bestaande andere sportaccommodaties in het stadsdeel of desnoods de stad. Pas zodra de daar bestaande capaciteit volledig benut is, wordt een afweging gemaakt of uitbreiding noodzakelijk is en zo ja, op welke locatie uitbreiding het meest opportuun is. Ook indien het gaat over vervanging en renovatie van bestaande voorzieningen (velden, kleedkamers, etc.) wordt eenzelfde afweging gemaakt of vervanging/renovatie op de betreffende locatie opportuun is of dat volstaan wordt met beschikbare capaciteit of uitbreiding daarvan op andere locaties. Streven is om de accommodaties zo efficiënt en optimaal mogelijk te benutten en van de sportverenigingen wordt verwacht dat zij hun trainingen en wedstrijden hierop aanpassen.

Dit betekent ook dat we accommodatievraagstukken en capaciteitsproblemen niet zonder meer onze verantwoordelijkheid maken. Van verenigingen wordt verlangd dat zij zelf en samen met anderen kijken naar manieren om deze vraagstukken op te lossen door onder meer te kijken naar andere dagen of tijdstippen, de mogelijkheden de eigen accommodatie anders te benutten en gebruik te maken van onbenutte capaciteit elders in de stad.

Uitgangspunt is verder dat de gemeente bij ingebruikgeving van accommodaties een hoge mate van kostprijsdekkendheid nastreeft voor in elk geval die accommodaties waarvoor de gemeente verantwoordelijk is. Dit geldt in mindere mate voor de multifunctionele binnensportaccommodaties, aangezien de diverse gebruikersgroepen nauwelijks mogelijkheden hebben c.q. ruimte geboden kan worden om verdienvermogen te generen. Een voldoende maatschappelijk en/of economisch verdienvermogen is bepalend voor de mate van kostprijsdekkendheid.

Inzet actieplan:

Zoals gezegd is het kerndoel van het Actieplan sport en bewegen een bijdrage leveren aan vitale inwoners, vooral door de sport en sportverenigingen vitaal te houden.

Vitale inwoners

Onze belangrijkste pijlers om te komen tot vitale inwoners zijn:

- Inzet van buurtsportcoaches ten behoeve van sport- en maatschappelijke participatie voor kwetsbare doelgroepen (jeugd, senioren, inactieven en gehandicapten)
- Het initiëren van, participeren in en/of uitvoeren van gerichte programma's en projecten op het gebied van sport-, sociale en (een opmaat naar) arbeidsparticipatie, gezonde leefstijl, zorg en op andere beleidsterreinen
- Activering en stimuleren van de rolneming van verenigingen op maatschappelijk vlak.

Vitale verenigingen

Binnen de omschreven uitgangspunten en randvoorwaarden dragen we bij aan het behouden en versterken van vitale verenigingen door maatwerk te bieden in ondersteuning/facilitering door onder meer:

- Zo veel mogelijk ruimte te bieden aan verenigingen om hun verdienvermogen te optimaliseren door het vergroten van de exploitatiemogelijkheden en –ruimte, het overnemen van beheerstaken door de vereniging en het zo mogelijk wegnemen van belemmeringen die daaraan in de weg staan.
- Individuele en collectieve verenigingsondersteuning van SSZ (al dan niet tegen betaling) ten behoeve van deskundigheidsbevordering, ontwikkelen van een kwalitatief sportaanbod en bij planontwikkeling in het kader van vergroten van de vitaliteit.
- Nog nadrukkelijker de buurtsportcoaches in te zetten op de verbinding tussen wijkbehoefte en de maatschappelijke rol van de sportverenigingen en de ontwikkeling van een daarbij passend aanbod.

In dit kader is het van belang rekening te houden met de beperktere mogelijkheden voor binnensportvereniging in vergelijking met buitensportverenigingen ten aanzien van het vergroten van maatschappelijke en economisch verdienvermogen. De binnensportverenigingen beschikken immers niet over "eigen" accommodaties waarvan zij het volledige gebruik en zeggenschap hebben. Dit betekent ook dat de rol en het verdienvermogen van de binnensportverenigingen een andere dimensie heeft dan bij de buitensportverenigingen.

Vitale sportaccommodaties

Accommodaties zijn een belangrijke maar kostbare basis om te komen tot vitale verenigingen en vitale inwoners. Daarom zetten we in op:

- Optimale en efficiënte benutting van de sportaccommodaties waarbij:
  - accommodatievraagstukken en –knelpunten stadsdeelgericht en zo nodig stedelijk worden opgelost.
  - sportaccommodaties ingezet worden voor meer en andersoortige activiteiten al dan niet voor nieuwe en andere doelgroepen.
- De openbare ruimte als stimulerende sport- en beweegomgeving te handhaven en waar mogelijk (verder) te ontwikkelen ten behoeve van het ongeorganiseerd, anders georganiseerd, maar ook het georganiseerd sporten.

Acties

Maatwerk per sportpark en/of op wijkniveau is voor de komende jaren een belangrijk gegeven. Met ondersteuning en begeleiding van SSZ worden sportverenigingen op basis van hun wensen, behoeften en vraag geholpen om aansluiting te vinden bij de opgaven die rond de wijk, het sportpark en de sportverenigingen spelen. Vanuit het Actieplan Sport en bewegen worden, binnen de genoemde uitgangspunten en randvoorwaarden, meerdere acties ingezet ten behoeve van vitale sportverenigingen en vitale inwoners.

Acties 2016-2018

1. Handhaven van de inzet buurtsportcoaches op basis van het uitvoeringsplan Sport en bewegen in de buurt en de samenwerking daarbinnen tussen SSZ, WIJZ en Travers Welzijn, waarbij de relatie en samenwerking met en inzet van de sportverenigingen nadrukkelijker zichtbaar moet zijn.
2. Het vergroten van de preventieve rol van sport en bewegen en de sportverenigingen binnen het sociaal domein onder meer door het uitbreiden, verbreden en verdiepen van de relatie van de buurtsportcoach en de sportverenigingen met de Sociale Wijkteams.
3. Uitbreiden en verbreden van de relatie school, buurt en sportvereniging door inzet van buurtsportcoaches, bijvoorbeeld via het oprichten van schoolsportverenigingen.
4. Inzet op verschuiving van het sportaanbod voor speciale doelgroepen (zoals senioren, gehandicapten etc.) van professionele instellingen naar sportverenigingen.
5. Inzet op maatschappelijke en een opmaat naar arbeidsparticipatie op/in de sportaccommodaties in samenwerking en afstemming met de relevante beleidsafdelingen, externe organisaties en de sportverenigingen.
6. Stimuleren van nieuwe concepten bij samenwerkende sportverenigingen ter bevordering van sportparticipatie.
7. Stimuleren, ondersteunen en faciliteren van de samenwerking tussen de gehandicaptenorganisaties door de G-sportconsulent van SSZ.
8. Ten behoeve van het vergroten van het (sociaal-)maatschappelijk en economisch verdienvermogen stimuleren van samenwerking tussen
  - sportorganisaties die dezelfde tak van sport beoefenen
  - (binnen- en buiten)sportverenigingen op stadsdeel resp. sportparkniveau, ongeacht de tak van sport.

9. Tijdelijk extra inzet van buurtsportcoaches als verenigingsmanager ten dienste van samenwerkingsverbanden en ten behoeve van:
  - o het versterken van de vereniging(en)
  - o de samenwerking
  - o de (ver)binding met inwoners en organisaties
  - o het vergroten van het verdienvermogen
  - o de activering en stimulering van de rolname van de verenigingen op maatschappelijk vlak.
10. Verruiming van de bestemming alle sportparken, voor zover de (landelijke) wet- en regelgeving zich daar niet tegen verzet.
11. Overdracht van delen van het onderhoud van de buitensportaccommodaties naar de verenigingen en stimuleren rolname binnensportverenigingen in beheer en onderhoud van binnensportaccommodaties.
12. Overdracht (van een deel van de) incidentele verhuur van buitensportaccommodaties aan verenigingen
13. Stimuleren en initiëren van energiebesparende maatregelen op en in sportaccommodaties
14. Efficiënte en optimale benutting van sportaccommodaties realiseren door waar nodig het vergroten van medegebruik en gebruik voor andersoortige activiteiten, prioritering in gebruik en gebruikersgroepen en het afstoten resp. anders benutten van overtollige capaciteit en/of accommodatie(-onderdelen).
15. In stand houden en promoten van de openbare ruimte als aantrekkelijke sport- en bewegingsomgeving en waar mogelijk nastreven de openbare ruimte meer uitnodigend en uitdagend te maken en te houden voor sport en bewegen.

Een deel van de bovenstaande acties zal worden vertaald naar de sportverenigingen op stadsdeel- en/of sportparkniveau. In de concrete uitwerking en invulling is sprake van maatwerk op basis van behoefte en mogelijkheden. Dit biedt ook de mogelijkheid om op locaties te experimenteren en de ervaringen te delen met anderen. Op een aantal locaties zijn overigens al initiatieven opgestart. Het gaat dan om de sportparken de Marslanden, het Hooge Laar en de Verbinding (inclusief WVF Westenhofte) waar de verenigingen naar aanleiding van de stadsgesprekken al concreet zijn gaan samenwerken en een visie hebben ontwikkeld om hun rol en verdienvermogen te vergroten. Op deze locaties is al gestart met experimenten en wordt extra ondersteuning geboden in de vorm van een buurtsportcoach c.q. verenigingsmanager. Ook heeft SSZ inmiddels opdracht gekregen en is al met de binnensportverenigingen actief bezig met het verkennen van verdienmogelijkheden.